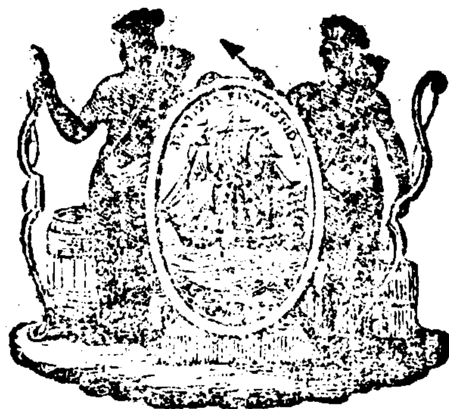
N°. 31. A°. 1834.

VRIJDAG, DEN 18den APRIL.

NIEUWE SURINAAMSCHE COURANT EN LETTERKUNDIG DAGBLAD.

NIEUWSTIJDINGEN.

EXTRACTEN uit Nederlandsche Dagbladen, tot en met 10 Maart.

Uit de PROVINCIE ZEELAND meldt men: Een ijzingwekkend voorval, waarvan men bijna in de wereldgeschiedenis geen voorbeeld vindt, en hetwelk de pen bijna weigert ter neder te schrijven, vervult elks hart met een gemengd gevoel van medelijden en afgrijzen.

Het Engelsche brikschip *Deluce* sloeg op de Spaansche kust geheel om, door eenen hevigen storm en stortzee; de Kapitein en eenige manschappen sloegen van boord en verdronken: den overige ongelukkigen die aan boord bleven, gelukte het door alle krachtsinspanning het schip te rigten, doch het verdek was van de romp bijna gebroken, en daar het schip met hout geladen was, bleef hetzelve genoegzaam drijvende. Zoo werd het door de Amerikaansche brik *William Thatsz* gevonden, doch wie is in staat de gewaarwordingen van den Kapitein van laatstgenoemde schip te schilderen, toen hij aan boord van het drijvende wrak kwam, en daar slechts nog *twee* half levende rampzaligen vond, die zich, God! welk gevoelig hart verstijft niet van afschrik bij de gedachte aan het naamloos lijden dier ongelukkigen, die zich *negentien* dagen zonder eenig gewoon voedsel bevonden, en door hunnen afgrijsselijken honger geperst, zich met het vleesch en bloed hunner door den honger afgestorvene kameraden hebben gevoed. Werkelijk zag de Kapitein twee misvormde lijken aan boord hangen, van welke het dikste vleesch aan armen en beenen was afgesneden, en wier ligchamen geheel gevagneerd waren. Sidderende van zulk een afschuwelijk gezigt, liet de Kapitein de twee half wezenlooze zeelieden aan boord van zijn schip brengen, en behandelen met al die menschlievendheid, die hun rampzalige toestand vorderde. Gisteren avend kwam de *William Thatsz* ter reede van Vlissingen, met de beide nog levende ongelukkigen, en is heden naar Antwerpen onder zeil gegaan, na van dit ontzettend geval verslag te hebben gedaan.

— Het getal troepen, dat gedurende den loop van dit jaar tot versterking van het leger in Oost-Indië zal vertrekken, is bepaald op duizend man. De vereeniging dier manschappen zal plaats hebben door vrijwillige werving en overplaatsing van militairen van het leger, die zulks mogten verzoeken; terwijl in het ontbrekende zal worden voorzien door het uitloven van premien of het wekken van vrijwilligers uit de armee.

— De *Pruissische Staats-Zeitung* berigt uit PETERSBURG dd. 18 Januarij, dat Z. M. de Keizer van Rusland bevolen heeft, dat voortaan het Kiewsche grenadier-regement in het vervolg den naam van »grenadier-regement van Z. K. H. den Prins van Oranje" dragen zal.

Extracten uit de Engelsche Dagbladen tot en men 8 Maart.

In de *Globe* leest men het volgende: Met het grootste vermaak zien wij ons in staat gesteld eene daadzaak te berigten, die van gewigt, zelfs van zeer groot gewigt moet worden geacht, dat, namelijk, andermaal, en wel den 29sten Februarij te Petersburg een traktaat tusschen Rusland en Turkije, door Achmed-Pacha is onderteekend. De artikelen zijn nog niet medegedeeld, ofschoon dezelve officieel aan de Hoven van Frankrijk, Engeland, Pruissen, enz. zijn bekend gemaakt. Het traktaat zal buiten alle twijfel in deszelfs geheel worden medegedeeld, zoodra hetzelve zal geratificeerd zijn. Er is evenwel genoeg van uitgelekt, om ook den ergst denkenden te overtuigen, dat hetzelve vredelievend, en voor het Turksche Rijk gunstig is. Hetzelve is ontheven van de verbindtenissen, welke krachtens het traktaat van Andrianopel aan hetzelve waren opgelegd, en wij vernemen dat de Vorstendommen, met uitzondering van Silistria, binnen weinig tijds zullen ontruimd worden, en dat de bij het eerste traktaat gevorderde som, met een derde gedeelte is verminderd. Een zoodanige afstand van stellige voorwaarden bewijst van Ruslands zijde matiging en verstand, of den invloed, welken Engeland en Frankrijk vereenigd op het kabinet van Petersburg hebben uitgeoefend. Deze oplossing van het vraagstuk is een gunstige voorbode van den vrede.

— Het publiek is aan den heer Robinson dank verschuldigd voor het te berde brengen der zaak betreffende Prins Leopolds pensioen (eene mooije zaak voorwaar!). Maar waarom noemt men het Prins Leopolds pensioen? Is het des Belgenkonings pensioen of is het Zijner Britsche Majesteits pensioen? Want, ofschoon aan den Prins toegestaan, wordt het door den Koning ingepalmd! en het volk van Engeland, dat ten duurste de eer betaalt van een gekroond hoofd onder zijne gepensioneerden te hebben, is geregtigd tot het volle en algeheele genot eener voor beide partijen zoo eervolle onderscheiding. Uit de discussie over des Heeren Robinsons motie in het Huis der Gemeenten, gisteren avond, zal men zien dat het pensioen van het welk de Belgenkoning vooraf afstand te doen tijdens het beklimmen van den nieuwen troon, waarop hij tot op den huidigen dag nog is gezeten, ook nog tot op den huidigen voortduurt, en dat geen schelling in de schatkist is gekomen voor een overplus boven de som welke onze Koninklijke gepensioneerde op het einde van iedere drie maanden naar zich strijkt. Hieruit blijkt dat de brief aan lord Grey metterdaad alles behalve datgene was, wat dezelve zich voordeed te zijn — een afstand van het pensioen. Integendeel, het was eene aanvrage tot voortdurend genot van dat pensioen, want, of al het woord »afstand" tamelijk in betoogsprekingen te in dat document voorkomt, zoo is er van den anderen wel degelijk gezorgd hetzelve te overdekken en te verduisteren door voorwaarden en bepalingen, die eene uitkomst moeten aanbrengen, geheel tegenovergesteld aan hetgeen werd voorgewend. Het is metterdaad blijkbaar, dat het geheele gezag des Parlements, geruggesteund door de volksmeening, zal vereischt worden om het land te ontheffen van den last, welken die »afstand" hetzelve heeft opgelegd. Wij hebben geenen twijfel of het zal, door allen die bekend zijn met des Prinsen Leopold's in dat land gevoerde leefwijze, als een *curieus* stukje worden aangemerkt, dat hij ons een legaatje van, waar het ook moge van daan komen, voor hem te betalen schulden ten bedrage van £ 83,000 heeft achtergelaten. Althans, dit is in den loop der debatten aan den dag gekomen. Een ander merkwaardig zonderling aanzigt leverden die debatten op, door de redevoering van lord John Russell, die, wij behoeven niet te zeggen met welke sierlijke welbespraaktheid en kiesche bescheidenheid, hieruit gelegenheid genomen heeft eene lofrede op den Belgen Koning te houden voor diens handelwijze in deze zaak. Wij verblijden ons echter dat de kwestie niet zal blijven liggen waar zij thans is.

— Vóór een paar weken hebben wij berigt gegeven van eene aardbeving op de westkust van Zuid-Amerika, waardoor de steden Arica en Tacna waren verwoest geworden. Naar luid van eenen brief van eenen persoon aan boord van den *Potomac*, fregat der Vereenigde Staten, zijn te Arica niet meer dan 13 of 14 huis

zen staande gebleven, en het getal der omgekomen menschen wordt op zes a zeven honderd begroot. Tacna wordt gezegd geheel- en- al vernield te zijn: de schoone vallei van Zapa ligt woest en ledig. De vermaarde berg, *de witte Bluff*, van ongeveer twee honderd voet hoogte, regts van de haven van Arica, ligt thans bijna vlak met den oceaan, en twee kleine eilanden, aan denzelfden kant gelegen, zijn zoo diep verzonken dat een fregat er over henen kan zeilen. De eerste schok der aardbeving werd gevoeld ten half elf ure des morgens van den 18den September, en werd gevolgd door drie anderen, met tusschenpoging van twee, drie of vijf minuten. De laatste schok was de hevigste. De zee steeg ongeveer dertig voet hooger dan gewoonlijk.

— De Amerikaansche Dagbladen maken gewag van de zeer zonderlinge vervaardiging van een staand uurwerk te Philadelphia. Uit zich zelven en door de afwisseling der atmosfeer windt het zich op: men heeft berekend, dat de beweging van dit uurwerk even lang moet duren als de bestanddeelen waaruit het is zamengesteld. Het vormt een prachtig en vooral eenvoudig meubel voor eene zaal. Reeds voor een jaar werd dit uurwerk vervaardigd en het gaat volmaakt wel. De uitvinder is een eenvoudig landpachter in Nieuw Engeland.

Extracten uit de FRANSCHE Dagbladen tot en met 8 Maart.

— Het schijnt, dat men in Zwitserland voornemens is, den Roomsch-Katholijken godsdienst eene hervorming te doen ondergaan. Ten minste meldt men uit Lucern het navolgende:

»Even als men hier te lande in het staatkundige tot eene verandering van zaken arbeidt, zoo wil men ook in de Roomsch-Katholijke kerk een geheel nieuw stelsel invoeren. Het tijdstip is gekomen, waarop men zich geheel van Rome wil losrukken; men wil het voorbeeld van St. Gall volgen; alle bisdommen voor provisoir verklaren; de groote raden zullen de hoogste kerkelijke overheden worden. Volgens dit beginsel zal er een Zwitsersch nationaal bisdom, naar het voorbeeld der Jansenisten te Utrecht, opgerigt worden."

— Sedert eenigen tijd wordt te Brest van niets gesproken dan van het romaneske avontuur, waarvan onlangs eene vroedvrouw de heldin is geweest. Twee vermomde mannen, verhaalt men, kwamen eensklaps bij haar binnen, zetten haar een pistool op de borst, in de andere hand eene geldbeurs houdende, en geboden haar hen te volgen om eene beroepsbezigheid uit te oefenen. Eene weigering was onmogelijk: zij wordt geblinddoekt, door hare twee leidsmannen door onderscheidene straten geleid en eindelijk naar een huis gebragt, waar zij verwacht werd, en met de meest mogelijke stilte naar de derde verdieping werd gevoerd. Men deed haar eene kamer binnengaan, welke men zorgvuldiglijk sloot en nam haar den doek van de oogen. In de kamer was niets dan een eenvoudig bed, waarop eene gemaskeerde vrouw lag, die hare hulp behoefde, en door die hulp een kind gelukkig ter wereld bragt. Maar nauwelijks heeft de vroedvrouw het onschuldige schepsel in hare handen, of twee vermomde mannen gebieden haar, hetzelve in het brandende vuur onder den schoorsteen te werpen.... Zij deinst van afschuw terug!.... Het gezigt der tegen haar opgeheven dolken laat haar geene andere keuze over dan te gehoorzamen.... en de verschrikkelijke misdaad is volbragt. Zij wordt hierop weder op dezelfde wijze naar huis gebragt en ontvangt daar eene rijke beloonning. Naauwelijks op vrije voeten gesteld, gaat zij hare verklaring doen aan de politie en aan het parket van den prokureur des Konings, waar zij den prijs der misdaad nederlegt. De politie, zegt men, heeft de overblijfselen van het arme kind gevonden.

— De *Leipziger Abend Zeitung* berigt uit eenen brief van NEW-YORK, dd. 31 December jl. het volgende ongehoord en hoogst merkwaardig geval:

In het binnengedeelte van den Staat Ohio leeft een man, die, vóór meer dan 6 jaren, het ongeluk had door een kogelschot derwijze zwaar getroffen te worden, dat zijn gansche ligchaam opgereten en zelfs de maag zoodanig gekwetst werd, dat in eene harer zijden naar boven een gat zigtbaar werd. Desniettemin werd deze man genezen, doch het gat in de maag bleef, en vormde zich tot eene soort van sleuf die van onderen af naar boven onder de linkerborst uitkomt. Door die sleuf kan men nu alles zien wat in de maag gebeurt, en naar verkiezing er alles uitnemen of inleggen, zoodat, bijv., wanneer de man honger heeft men slechts de spijzen door de sleuf behoeft te stoppen, en hij is dan even zoo verzadigd als iemand die met eetlust een paar uren getafeld heeft. Niet slechts het ongeneeskundige publiek maar ook de Medici aldaar zijn door dit geheel nieuw verschijnsel in verbazing gebragt. Door den Geneesheer, die dezen man hersteld heeft, zijn, gedurende 7 jaren, over de verrigtingen der maag en over de werkingen der gijl of van het maagsap vele waarnemingen gedaan en proeven bewerkstelligd, waarvan hij de resultaten eerlang door den druk zal publiek maken, hetwelk gewisselijk hoogst belangrijk zal zijn.

De New-Yorksche briefschrijver belooft ook deze resultaten nader te zullen mededeelen, en ook wij zullen niet verzuimen die alsdan onzen lezers ter kennisse te brengen.

AANTEEKENINGEN

BETREKKELIJK DE

Nederlandsche W. I. Bezittingen.

§ 15.

1678—1713.

Sedert de vrede van *Nijmegen*, nam de welvaart op *Curacco* aanmerkelijk toe, en was eene voordeelige Kolonie voor het Moederland, wordende tevens in eene reeks van jaren, door geene vijandelijke aanval verontrust. Ook bleef zij bij de vredebreuk met *Frankrijk*, in het jaar 1689, waarbij *Suriname* en *St. Eustatius* aangevallen werden, verschoond, zoo dat deze eeuw vreedzaam en voorspoedig ten einde liep. Maar den grijzen LODEWIJK den XIV., die nu meer zijn moed en krachten in het veld van *Venus*, dan in dat van *Mars* verloren had, bragt *Curacao* voor zijnen dood nog eenen gevoeligen slag toe. Op het einde van dezen oorlog, waarbij de onzen hem eens gedwongen hadden, de vrede te smeeken, en wel bijna gelijktijdig toen de Hollanders in het midden van *Frankrijk* gedrongen waren en hem op zijnen troon te *Versailles*, door hunne nadering deden sidderen en beven. Omstreeks deze tijd, beraamde hij het plan, om onze West-Indische Kolonie te plunderen. Volgens de Notulen, gehouden bij de Raad dezes eilands, in den jare 1713, vergeleken met een maandwerk van datzelfde jaar, genaamd: »*de Europesche Mercurius*, luidt het geschiedverhaal aldus:

» De heerzuchtige en bloeddorstige LODEWIJK de XIV., had gedurende zijne lange regering tallooze onheilen in Europa gesticht: hij had onregtvaardige oorlogen begonnen die even moorddadig als langdurig waren; door hem waren de oevers van de Rijn in eene woestijn veranderd; honderde steden waren aldaar in den asch gelegd; en talrijke huisgezinnen betreurden het verlies hunner zoonen of ouders en bezittingen: door hem waren meer dan een millioen zijner Protestantsche onderdanen, die de beste en vlijtigste der Fransche burgers uitmaakten, uit het land gedreven, terwijl duizenden en tien duizenden hunner geloofsgenooten onder de wreedste martelingen bezweken waren.

Niet te vrede met de rampen die hij over Europa had uitgestort, zocht hij ook de West-Indien zijne geesselroede te doen gevoelen; tot dat einde vertrok in de lente van het jaar 1712 uit de haven van *Toulon* een eskader van zes linie-schepen en twee fregatten onder het bevel van zekeren JAQUES DE CASSARD, met bevelen om de Kolonien der Nederlanders en derzelver bondgenooten te plunderen of te vernielen. Hunne eerste onderneming was gerigt tegen de Kaap Verdische eilanden, die den Portugezen toebehooren. De hoofdstad van dezelve *St. Jago* en haar kasteel werden veroverd, uitgeplunderd en vervolgens geheel verbrand.

In October kwam het eskader te *Suriname* aan, en elf honderd man stapten aan land. De kolonisten in doodangst om hetzelfde lot te ondergaan als die van *St. Jago* kochten zich vrij voor 800.000 guldens, zijnde toenmaals voor die Kolonie eene verbazende som, offerende hiertoe op, alles wat zij bezaten in geld, goud, zilver en goederen, ook de nabijgelegene volksplantingen *Berbice* en *Essequebo*, betaalden zware brandschattingen om haren geheelen ondergang voor te komen.

Tegen het einde van het jaar kwam dit eskader te *Martinique* aan en rustte zich aldaar uit tot nieuwe ondernemingen. Zoodra men te *Curacao* onderrigt was van de aankomst van dit eskader in deze wateren en van de schade die hetzelve de andere Kolonien had aangebragt, twijfelde men niet of men zou weldra ook een bezoek van hetzelve ontvangen, te meer daar men vernomen had dat hetzelve te *Martinique* een groot getal troepen aan boord had genomen en dat men aldaar wist dat de Kolonie *Curacao* in een bloeijenden staat was en de pakhuizen opgepropt waren met goederen, zoodat er eene goede buit te halen was. Men trachtte daarom terstond het eiland in staat van verdediging te brengen. Den 9den Januarij van het volgende jaar 1713 werd er een beslag gelegd op alle vaartuigen die in de haven lagen: deze maatregel geschiedde eensdeels, opdat de vijand geene inlichting zoude kunnen bekomen wegens den toestand der Kolonie, en overigens om meerdere vaartuigen en meerder scheepsvolk ter beschikking te hebben, er lagen wel geene oorlogschepen in de haven, maar daarentegen verscheidene gewapende koopvaardijschepen; ook was ter dier tijd al het scheepsvolk van geweren voorzien.

Den 16den Februarij verscheen het vijandelijke eskader vóór deze haven, bestaande uit vijf oorlogschepen en zeven andere groote vaartuigen, zij zakten vervolgens naar beneden en kwamen ten anker in de baai van *St. Kruis*; een persoon die lange jaren op dit eiland had gevaren en met de gesteldheid van hetzelve bekend was, verstrekte hen tot gids en bragt hen daar ten anker. Het was de eigenbaat die deze ellendig tot deze lage handelwijze bewoog. Zoodra het Fransche eskader vóór de haven verschenen was, deed de Direkteur of Gouverneur JEREMIAS VAN COLLEN eene oproeping aan alle burgers en ingezetenen, alsmede aan alle verdere magt van manschappen, ten einde in de wapenen te komen en in deze zoo gevaarvolle tijden dit eiland en fortressen ja zelfs met opoffering van goed en bloed te verdedigen. Den volgenden morgen vergaderde de Raad benevens de voornaamste ingezetenen, om in overweging te nemen welke voorzorgen noodzakelijk waren, om de vijanden die met hunne vloot te *St. Kruis* geankerd waren de landing te beletten of hun de aannadering tegen de stad te verhinderen. Men vond goed om iemand te benoemen die over de burgers, vrije lieden en matrozen eene grootere magt zoude kunnen uitoefenen dan tot nog toe de Kommandeur GERRIT VAN UYTRECHT bezeten had, en deze nieuwe bevelhebber naar beneden te zenden met twee Kommissarissen uit

der Raad om hem met raad en daad te assisteren. Hierop werd de vaandrig W. KERKVINK benoemd om het opperkommando te aanvaarden, alsmede werden W. DE BY en doktor L. R. HORST tot Commissarissen aangesteld wijl men een goeden dunk had van den moed en het beleid dezer personen. — De Kommandant kreeg verders tot versterking &c. 56 soldaten uit de fortres en begaf zich met zijne krijgsmagt bestaande uit 56 militairen, burgers, matrozen en vrije lieden op weg naar *St. Kruis.*

Ten einde de Fransche troepen minder af te matten door eenen langen marsch, deed CASSARD den 19den Februarij dezelve in booten overgaan, welke oostelijk oproeiden tot dat zij eene geschikte landingsplaats vonden, alwaar zij aan wal stapten, in eene rooi welke met Manzanille-boomen begroeid en welke naderhand den naam van *Cassards Gat* heeft bekomen.

Het geschut dat over land moeijelijk zou geweest zijn te vervoeren, werd op twee vaartuigen ingescheept, welke opleverden om de *St. Michiel of Piscadera baai* binnen te loopen, van waar het gemakkelijker naar de stad kon vervoerd worden.

Niet verre van de landingsplaats ontmoetten de Fransche en Hollandsche divisien elkander en raakten weldra handgemeen. Wij vinden nergens vermeld hoe sterk de beide afdeelingen waren, naar gissing zullen zij elk 5 à 600 man sterk zijn geweest en elkander niet verre in aantal overtreffen hebben, doch de kans was aan de zijde der Franschen; deze hadden geregelde troepen die reeds verscheidene gevechten hadden bijgewoond en die begeerig waren naar buit. Het Hollandsche korps bestond grootendeels uit menschen die voor de eerste maal ten strijde werden gevoerd; ook was de Burgerij ter dier tijd niet zoo wel georganiseerd en in den wapenhandel geoefend als zij was ten tijde des aanvals van de Guadeloupianen, of gelijk zij in den tegenwoordigen tijd is, wanneer een vijand zwaren tegenstand zou ontmoeten en met gelijke magt in een gevecht niet ligt voordeel op hen zou behalen.

De matrozen der koopvaardijschepen, welke mede waren uitgetrokken, hadden weinig belang in de verdediging van het eiland; het waren vreemdelingen die gereed stonden om te vertrekken, misschien zonder hetzelve ooit terug te zien en men kon dus niet veel van hen verwachten; zij waren ook de eerste die het op een loopen zetten waardoor de Hollanders geslagen en op de vlugt werden gedreven. De Kommandeur welke in overijl naar *Malpays* (*) trok, vatte aldaar post en verzamelde er zijn verstrooide manschappen.

Zoodra de tijding van het landen der Franschen en de neerlaag der Hollandsche troepen in de stad was ontvangen, verspreidde zich de schrik onder alle ingezetenen. De Raad benevens de voornaamste Burgers vergaderden terstond om nadere maatregelen te beramen ten einde den verderen voortgang van den vijand te stuiten: men kwam overeen om de troepen toe te leggen eene premie van vijftig duizend pezos van achten, indien het hun zoude gelukken den vijand te verdrijven; en daarenboven voor elk individu tot schadeloosstelling van het verlies van arm of been de som van vijf honderd pezos; men hoopte hierdoor de strijders weer aan te moedigen en tevens de lust bij meerder volk en matrozen op te wekken om in dienst te treden; overigens besloot men om in allerijl twee vaartuigen uit te rusten en dezelve met genoegzaam volk en andere noodwendigheden te voorzien en het kommando derzelver aan twee Kapiteins te geven die zich daartoe vrijwillig hadden aangeboden; deze moesten trachten de beide Fransche vaartuigen welke opleverden te veroveren of te vernielen of ten minste beletten dat zij hare bommen en mortieren in eenige baai aan land zoude brengen, tevens met belofte om het scheepsvolk rijkelijk voor hunnen dienst te beloonen. Na alle deze maatregelen hoopte men weder op het behoud van het land, doch deze hoop was ijdel!

Te *Malpays*, waar de Hollandsche troepen het aanrukken der Franschen nogmaals zochten te stuiten, viel een tweede gevecht voor, dat even zoo ongelukkig als het eerste uitviel. De Hollandsche troepen verslagen en op de vlugt gedreven, hielden nergens meer stand maar retireerden in wanorder naar de stad, latende den vijand een vrij veld.

Het uitrusten der beide vaartuigen ging ook zeer slecht, meest door de onwilligheid van het zeevolk, zoodat de Franschen voor dat de vaartuigen uitzeilden, reeds de baai van *Piscadera* waren binnen geloopen, waar zij hun geschut aan wal bragten. Den 25sten Februarij verschenen de vijanden aan den Rooden Weg en rigten hunne batterijen op, aan de Overzijde, omstreeks de Wakao. Nader bij de stad konden zij niet komen wijl zij dan in het bereik van het geschut van het fort waren, dat vrij konde spelen, wijl er nog geene huizen aan de Otrabanda stonden; daarentegen had het fort aan die zijde geen zwaarder geschut dan drie ponders en kon hun dus niet op een grooteren afstand houden. Toen de Hollandsche scheepskapiteins zagen dat de nood aan den man kwam en dat zij gevaar liepen hunne vaartuigen met rijke ladingen te verliezen, verschenen zij allen den 24sten Februarij in den raad en deden den voorslag om het gansche scheepsvolk bij de Burgerij en Militairen te voegen en zoo gezamelijk naar de overzijde uit te trekken, alwaar de Franschen met hunne armee en materialen van bommen geposteerd waren, ten einde hen terug te drijven. Dit voorstel werd met eenparigheid van stemmen afgeslagen om reden van de kwade gevolgen die daaruit zouden kunnen ontstaan, wijl men vreesde dat de matrozen hunnen post en korps zoude verlaten en het op een loopen zetten gelijk zij op de beneden posten gedaan hadden, onaangezien het aan hun toen reeds vijftig duizend pezos waren beloofd geworden; en ook wegens de onwilligheid die zij bij het uitrusten der beide vaartuigen hadden doen blijken.

De Franschen welke hunne mortieren in het front van de stad niet verder konden brengen, trachtten dit echter langs een anderen weg te doen ten einde de stad aan meer zijden te beschieten; zij zochten daarom hunne mortieren te vervoeren achter den berg van *Moted*, zijnde zij aldaar bedekt voor het geschut van het fort en vervolgens dezelve te posteren op de hoogte nabij de klip, waar toenmaals pakhuizen stonden. De gouverneur welke dit oogmerk vermoedde, gelastte vervolgens aan de beide scheepskapiteins, welke het naaste bij het Lagoen lagen om in het Schottegat te verhalen en aldaar met hun geschut den vijand het vervoeren der mortieren te verhinderen; dit weigerden deze beide kapiteins rond uit te doen, waarop de raad hen bedreigde klagten te doen bij de Staten Generaal voor hunne hardnekkige weigering om het land zulk een onontbeerlijken dienst te bewijzen; ook was elke schipper die op de kolonie voer, verpligt om te zweren dat hij de effekten der Kompagnie met lijf en goed zoude verdedigen; op welk dreigement deze beide kapiteins dan eindelijk aannamen om hunne vaartuigen in het Schottegat te verhalen, onder konditie dat de gouverneur en raden borg zouden blijven voor de schade die aan hunne schepen en ingeladene goederen zouden kunnen geschieden.

Den 26sten Februarij verscheen aan de overkant der haven een tamboer benevens een persoon met een wit vaandel, welke laatste persoon geblinddoekt in den Raad zijnde gebragt, zich bekend maakte te zijn de ridder LEGONDRS, afgezonden door CASSARD en BRANDEVILLE, kommandanten over de schepen en het krijgsvolk van den koning van Frankrijk en dat het oogmerk zijner komst was om op te eisschen dit eiland met deszelfs forteressen, hebbende de Franschen in geval van weigering hunne batterijen en mortieren gereed om dezelve tot overgave te dwingen. De raad hierover gedelibereerd hebbende besloot met eenparigheid van stemmen hen dezen eisch te ontzeggen en dit eiland tot het uiterste te verdedigen; wordende dit besluit schriftelijk aan CASSARD medegedeeld, benevens het afschrift van zekeren brief door een scheeps kapitein uit zee aan den gouverneur geschreven, welke berigtte dat op den 2den Januarij ll., tusschen Nederland en Frankrijk een stilstand van wapenen was gesloten, om welke redenen de Raad dus protesteerde voor alle kosten en schade die door een verderen aanval zou kunnen veroorzaakt worden. Tegen den namiddag bragt M. BELGENS, majoor van de troepen van *Martinique*, het antwoord van BRANDEVILLE terug, welke behelsde, dat hij de tijding van het sluiten van den wapenstilstand aan den vice admiraal CASSARD te *St. Kruis baai* had medegedeeld, tevens den voorslag doende dat de vijandelijkheden van weerskanten zouden ophouden, tot dat het antwoord zal terug gekomen zijn, waarin de Raad ook toestemde. Den 27sten vroeg in den morgen kwam deze Fransche Officier terug, met een brief van CASSARD, welke berigtte dat er vier vaartuigen met manschappen van *Martinique* waren aangekomen, waardoor hij nu in staat was de stad in forma te belegeren, zoo men naar geene overeenkomst wilde luisteren, waarop de raad antwoordde dat zij geresolveerd had het bombardement af te wachten en alle mogelijke defensie te doen.

Zoodra dit antwoord in de Fransche legerplaats was ontvangen, begonnen zij met zes mortieren op de stad te spelen, werpende dien dag meer dan honderd bommen in dezelve, zij hielden namiddag op en begonnen weder des nachts te tien uren, welk bombardement voortduurde tot in den morgen van den 28sten Februarij. Het was een der vreesselijkste dagen die de ingezetenen dezer Kolonie immer doorbragten, doch die nacht was nog verschrikkelijker, de bommen die losbarsten, ter aller wegen vernieling en dood aanbragten, verspreidden de schrik en de doodangst onder alle ingezetenen; de stad was opgehoopt van menschen, want alle bewoners van het westelijk gedeelte des eilands hadden in dezelve hunne wijkplaats genomen. Het vlugten der inwoners uit de stad naar de *Pietermaai*, hoezeer men dat zocht tegen te gaan, werd weldra algemeen; de schepen die in de haven lagen en van welken men verwacht had dat zij de stad aan die zijde zouden dekken, weken naar het *Schottegat* en lieten de stad aan de waterzijde bloot liggen. — Gelukkiglijk dat in dit eiland de brandstoffen niet ligt ontvlammen en dat er bezwaarlijk brand kan ontstaan, anders ware die nacht de stad welke zoo opgehoopt was met koopgoederen geheel ten prooije der vlammen geworden.

Nadat het bombardement had opgehouden, verscheen op nieuw aan de overkant een Fransch Officier of Kommissaris, met een brief aan den raad, van welken het volgende de inhoud was: — »Dat hoewel de Franschen eene genoegzame magt hadden om de fortres tot overgave te dwingen, zij echter om verdere bloedstorting en vernieling voor te komen, voorsloegen om een stilstand van wapenen aan te gaan, mits de raad voor eene redelijke contributie wilde kontrakteren, zullende zij ingeval van weigering de vijandelijkheden hervatten, welke contributie zij in gevalle de stilstand van wapenen werkelijk gesloten was zouden terug geven." — Deze brief was geschreven door M. BRANDEVILLE, Kommandant der Fransche troepen in het kamp aan de Otrabanda. Men dient hierbij in aanmerking te nemen, dat indien de Franschen het sluiten des wapenstilstands tusschen *Nederland* en *Frankrijk*, *Curaçao* veroverden, zij het toch niet in bezit konden houden en dus liever eene brandschatting eischten; want hoewel zij weigerden gehoor te geven aan zulk een wapenstilstand, waren zij echter bij zich zelve van de waarheid overtuigd.

Hierop vergaderde de Raad benevens de voornaamste burgers, en na in aanmerking genomen te hebben hoe nadeelig de batailles van *St. Kruis* en *Malpays* waren uitgevallen. — Deze zijn de eigen woorden van den Raad: de onwilligheid van het krijgsvolk om eene derde actie bij te wonen, de weerspannigheid van eenige kapiteins der koopvaardijschepen, zijnde echter andere hiervan uitgezonderd, de ontsteltenis en schrik onder de ingezetenen, het vlugten van mannen, vrouwen en kinderen naar het Steenenpad, veel liever gevaar loopen door de vijanden gevangen genomen dan door de bommen verpletterd te worden, niettegenstaande de daartegen gegevene orders, waardoor de stad van assistentie ontbloot was in geval van brand, het vlugten van de schepen naar het Schottegat, waardoor de vijand met kleine vaartuigen de stad aan de waterkant zonder weerstand konde nemen, verder de zekerheid des wapenstilstands, waardoor men de betaalde kontributie weer terug kon ontvangen (†), daar men integendeel als men de Franschen liet voortgaan met bombarderen het wonden en dooden van menschen en de schade aan pakhuizen opgepropt met koopgoederen door brand en roof zou voortgeduurd hebben, en eindelijk ofschoon de gansche stad plat ware geschoten

men den vijand dan nog niet uit het land kon verdrijven en dat men integendeel op het land in de boven en beneden streek de vijand moest laten plunderen, rooven en branden, om welke redenen de Raad benevens de voornaamste ingezetenen het best vonden om de Franschen eene redelijke brandschatting toe te staan en hierdoor de ondergang der volkplanting verhoeden. Men deed toen den Franschen kommissaris binnen treden en bood hem eene som aan van 50.000 pesos van achten, waarop deze antwoordde dat zijn eisch 300,000 pesos was en dus niet kon resolveren om de aangebodene som aan te nemen, maar verzocht te mogen vertrekken ten einde M. BRANDEVILLE hiervan kennis te geven.

Toen men in de Raad verder delibereerde wat men zoude doen indien de Franschen volhardden om geene gematigde som aan te nemen, raakte de Raad in gevoelens verdeeld: de voornaamste kooplieden en burgers dit vernomen hebbende, traden binnen en vertoogden hoe noodzakelijk het was eene kontributie te betalen al ware het 100,000 pesos, wijl anders het eiland met een volkomen ondergang bedreigd werd.

Na de terugkomst van den Franschen kommissaris, werd na eenige dingen, op den 5den Maart met hem overeengekomen dat eene som zou betaald worden groot 115.000 pesos van achten in kontanten, koopgoederen en slaven; en dat men verder de Franschen hiervoor tot gijselaars zou geven de personen J. MARTIN en Z. HAZEN, waartegen de Franschen twee andere personen als gijselaars in handen stelden.

Nu bleef de Raad nog over om deze kontributie te vinden benevens de onkosten welke ter defentie gemaakt waren, hetwelk gezamenlijk eene som van 150,000 pesos uitmaakt. Hiertoe werden zes personen gekommitteerd (§) ten einde de ingezetenen en hunne effecten te taxeren opdat ieder naar evenredigheid zijner bezittingen zoude kontribueren; ook werden de effekten der kompagnie op het eiland of in vaartuigen geleden hieronder gerekend. Deze taxatie geschiedde dan ook uithoofde om schielijk deze som bij een te hebben en de lastige gasten van den hals te krijgen, in grosse mode; terwijl de gouverneur of directeur bepaalde dat naderhand die gene, welke bevonden werden te veel gekontribueerd te hebben het surplus te worden gerestitueerd, terwijl de gene die te weinig hadden gegeven het te kortkomende zouden moeten vergoeden. Het is een treurig verschijnsel wanneer er in tijden van nood en gevaar nog menschen gevonden worden die ten nadeele van het algemeen op een klein voordeeltje speculeren, gelijk dan hier ook plaats had.

Den 14den Maart verscheen de gouverneur in den raad, en bragt aldaar de klagten in, dat verscheidene Joodsche kooplieden uit baatzucht hadden aangenomen om voor diverse planters en andere ingezetenen dezes eilands hun aandeel in de kontributie, in koopgoederen te leveren, mits voor die leverantie de planters enz. 10, 15 à 18 percent te laten genieten; en dat hierdoor gestremd werd de leverantie van kontanten en slaven, welke bij het gesloten verdrag even zoo zeer als koopgoederen moesten geleverd worden, terwijl de Franschen volstrekt weigerden om sommige soorten van koopgoederen te ontvangen, en op kontanten bleven staan; hierdoor werd het vertrek der Franschen zoo vele dagen uitgesteld, terwijl zij het geheele wester distrikt afliepen, voerende het vee en het veldgewas naar hunne schepen, terwijl de slaven dagelijks in groot aantal weg liepen naar de Fransche schepen, en aldaar werden verborgen gehouden; verders dat zoo lang de Franschen niet vertrokken waren het embargo op de vaartuigen niet opgeheven konde worden, waardoor alle vaart gestremd werd; waarop besloten werd om bij een plakkaat deze onwettige handelwijze op bepaalde straffen te verbieden. Verders werd besloten om aan de beide Fransche kommissarissen eene belooning van duizend pesos toe te leggen ten einde hen aan te moedigen om de kontributie in geld en goederen ten voordeele der ingezetenen te helpen bevorderen; welke gift ook eene gunstige uitwerking had.

Den 21sten Maart was eindelijk de geheele kontributie afbetaald en kwitantie derzelver werd door den gouverneur aan den Raad voorgelegd, waarop de wederzijdsche gijselaars werden uitgeleverd, en den 22sten des avonds vertrokken de Fransche uit de baai van St. Kruis, waarop het beslag der vaartuigen in de haven werd opgeheven.

In het jaar 1781 heeft men aan de plaats waar de troepen van CASSARD geland zijn eene batterij opgerigt, om dat als er in latere tijde eens een andere CASSARD juist in die zelfde rooi zou willen landen, het aan wal stappen van krijgsvolk ondoenlijk te maken. Deze batterij is thans echter geheel vervallen.

(*) Eertijds droeg eene groote uitgestrektheid gronds in het westelijke gedeelte dezes eilands, den naam van *Malpays*. In de oude koopbrieven van sommige tuinen, als van *Siberien*, *Weitje*, *Soez*, enz., ziet men dat zij oudtijds tot het grondgebied behoorden dat *Malpays* heette. In de notulen van den raad wordt de schermutseling, die in Februarij 1713 voorviel, aan den opgang des hollen weg, die over den grooten berg leidt, genaamd: *de battaille van Malpays*.

Deze naam is buiten twijfel afkomstig uit de oude spaansche tijden. De Spanjaarden noemen een stuk gronds, dat dor en schraal is voor het planten en weiden, doch waar vulkanische zelfstandigheden worden gevonden, *Malpays*. — Misschien was de naamgever dezer streek een Spanjaard, die uit het voorkomen van sommige steensoorten meende te bespeuren, dat de grond aldaar vulkanische zelfstandigheden moest bevatten.

(+) Hoewel de wapenstilstand werkelijk was gesloten, zoo is toch het geld dezer brandschatting nooit teruggegeven.

(§) De gecommitteerden uit de Raad, waren *W. Kerkrink*, *L van Bamberg*, *D Redoch*, *B Trebier*, *T. Bundes*, *P. Moyserdt*, *W Meyer*, *M. Ellis*, *G. Levy* en *M de Crasiro*.

In den Raad ontmoeten wij nog behalve eenige der bovengemelde personen *D. van Pruysen*, *Jan Ellis*, *J. Kemp*; verders de Fiskaal *Halmale* en de Secretaris *Lamont*.

SCHEEPSTIJDINGEN.

UITGEKLAARD.

Den 16den, het Schip *Sophia Cicilia*, Kapt. B. F. IPSEN, naar Amsterdam; lading: 413 vaten Suiker, 41 balen schoone en 1 baal vuile Katoen en 392 ℔ Indigo. — Met hetzelve vertrekken als Passagiers: de Heeren *J. C. W. Brunings*, *C. C. Graansma*, *D. Verbeek* en *D. Horst.*

ADVERTENTIEN.

(14868) De Exploicteur bij het Geregtshof te *Suriname*, zal op HEDEN den 18den April 1834, des morgens *negen* uren, ter Kastelenije van gemeld Geregtshof, publiek bij Executie verkoopen:

De Slaven *Louisa*, *Atje*, *Christina*, *Arlequen* en *Paljas*, aankomende A. HUSKUS.

Paramaribo, *den* 18 *April* 1834.

PARNASSYNS der *Nederlandsche Israëlitische Hoofd-Synagoge*, maken bekend aan de Ledenmaten hunner Gemeenten, dat het door hun opgemaakte *Colier van Finta*, over dit loopend jaar, en betaalbaar in de maand October eerstkomende, voor elk en een iegelijk, aan wien hetzelve zoude mogen aangaan, van heden af, tot en met den 6den Mei eerstkomende, ten huize van den Thesaurier, den Heer M. A. KEIJSER, ter inzage is liggende; met uitnoodiging aan zoodanige derzelve, welke zich over de aan hun op hetzelve *Colier* aangeslagene, mogten bezwaard achten, daarvan binnen de hierboven bepaalde tijd, aan Parnassyns voormeld, schriftelijke opgave te doen.

Paramaribo, 15 *April* 1834.

De Secretaris van Parnassyns voornoemd,

J. E. SOESMAN.

(17091) M. A. KEIJSER, zal *HEDEN MORGEN* op Vendu verkoopen: Provisien, Stukgoederen, Marmeren Vloersteenen, eene nieuwe KAPCHAIS met Lantaarns en nieuwe Tuigen, een Amerikaansche Wagen; benevens voor rekening van het Gouvernement, eene *zes riems* TENTBOOT en Toebehooren, te bezigtigen in het Bootenhuis bij 's Lands Magazijnen. — Voorts eenige manden best Seltserwater, om verkoop-rekening te sluiten.

(17101) De ondergeteekende neemt bij deze, *hartelijke Afscheid* van zijne Vrienden en Bekenden, als zijnde niet in de gelegenheid geweest, door deszelfs spoedige vertrek, dit *persoonlijk* te doen.

Aan Boord van het Schip Sophia Cicilia, *den* 17 *April* 1834.

C. C. GRAANSMA.

(18817) De ondergeteekende heeft bij Acte Substitutie, in deszelfs plaats tot *Generale Gemagtigde* van Mevrouw de Wed. A. VAN DER KAMP aangesteld, de WelEd. Heer P. P. SPILLENAAR.

Paramaribo, *den* 16 *April* 1834.

WM. ABKENIUS.

(17108) De minderjarige W. P. J. HOFFMAN vertrekt.

Paramaribo, 16 *April* 1834.

MAATSCHAPPIJ: TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

☞ ALGEMEENE VERGADERING van het DEPARTEMENT *PARAMARIBO*, der MAATSCHAPPIJ: *TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN*, op Maandag, den 21sten April 1834, des avonds ten 7½ ure; in de zaal van de Loge *Concordia*.

Ballotage: De Heeren J. H. RETEMEIJER, Mr. J. H. DE FRIDERICI, W. H. KLINT, E. SCHEFFER en ... CASSA.

Voorlezing: Het Lid G. VAN POLEN HULLEMAN.

De Secretaris,

N. G. VLIER.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het Kofschip Hendrika, Kapt. Klaas B. de Weerd. — Adres bij Gebr. Reijns. — Sluit 25 April.

Het nieuw vertimmerd gekoperd Tweedeks Barkschip Atalanta, Kapt. C. Meijer. — Adres bij Gebr. Reijns. — Sluit 5 Mei.

Het gekoperd Kofschip de Gebroeders, Kapt. P. C. Sonnedrager. — Adres bij L. D. J. van Bommel. Sluit 22 April.

Het gekoperd Tweedeks Brikschip de Faam, Kapt. J. Andresen. — Adres bij L. D. J. van Bommel. — Sluit 5 Mei.

Het gekoperd Tweedeks Pinkschip de jonge Willem, Kapt. Gerardus van Meedevoort. — Adres bij L. D. J. van Bommel. — Sluit 8 Mei.

Het gezinkt Schooner Kofschip Sara Anna Cornelia, Kapt. H. K. Dijkhuis. — Adres bij Leijsner & Scheffer. — Sluit ultimo April.

Naar Rotterdam:

Het gekoperd Schooner Galjootschip Margaretha, Kapt. Hendrik Hagers. — Adres bij van West & de Hart. — Sluit 20 April.

Het gekoperd Bargatijnschip Guyana, Kapt. F. Popken. — Biedt deszelfs Bodem aan ter inlading van Koffij en Katoen. — Adres bij van West & de Hart. — Sluit medio Mei.

Naar Middelburg:

Het gezinkt Brikschip Agenoria, Kapt. W. van der Kolff. — Adres bij Leijsner & Scheffer. Sluit 20 April.

Naar Gloucester:

De N. A. Brik Restitution, Kapt. R. Stanwood. — Adres bij M. A. Keijser.

Naar Boston:

De N. A. Brik Fox, Kapt. C. Saunders. — Adres bij J. M. Samson.

Ter Drukkerij van FUCHS & C°.